

2005-11-01

เกร็ดจรรยา พระ ที่เกี่ยวข้องในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุรพล วิชญ์รักษ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

วิชญ์รักษ์, สุรพล (2005) "เกร็ดจรรยา พระ ที่เกี่ยวข้องในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," *Jamjuree Journal*: Vol. 7: Iss. 3, Article 5.

DOI: 10.58837/CHULA.JAMJUREE.7.3.4

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree/vol7/iss3/5>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Jamjuree Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

พระเกี้ยวที่ใช้กันในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระเกี้ยว เป็นสัญลักษณ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีการสร้างขึ้นหลายองค์ หลายขนาด หลายวัสดุ เพื่ออัญเชิญไปในพิธีการต่างๆ เพื่อเป็นสิริมงคล ในที่นี้จะบอกกล่าวเฉพาะพระเกี้ยวองค์ที่ผู้เขียนได้เห็น ซึ่งพระเกี้ยวที่ผู้เขียนตนเองรวม ๕ องค์ด้วยกัน และเนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับพระเกี้ยวมีความทรงจำจึงอาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง

พระเกี้ยวองค์แรก เป็นองค์ที่ผู้เขียนเห็นใช้

เห็นในงานฟุตบอลประเพณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาตั้งแต่ก่อนผู้เขียนเข้าเป็นนิสิตปีหนึ่ง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ และเห็นมาทุกปีจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๓ ทางสำนักพระราชวังซึ่งเป็นเจ้าของก็เรียกคืนไป หลายปีต่อมาทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ดำเนินการสร้างชิ้นใหม่ โดยจำลองขนาดและวัสดุให้เหมือนองค์แรกทุกประการ ซึ่งปัจจุบันประดิษฐานอยู่ ณ หอประวัติแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตัวองค์และหมอนทำด้วยทองเหลือง มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางขององค์พระเกี้ยวประมาณ ๔๐ เซนติเมตร พระเกี้ยวองค์นี้ดังมาก จึงมีการนำไปใช้ในพิธีสำคัญๆ ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งงานฟุตบอลประเพณี ทำให้เกิดข่าวดี หาช่างฝีมือดีซ่อมได้ยาก ค่าซ่อมก็แพงมาก จึงงดใช้งานนอกจากนำไปประดิษฐานให้เป็นเกียรติยศในพิธีการสำคัญๆ เช่น งานประสาททุษฏวิบัณฑิต กิตติมศักดิ์แก่ประธานาธิบดี คลินตัน ณ หอประชุมจุฬาฯ ผู้เขียนชอบับพระเกี้ยวองค์นี้เป็นองค์แรก เพราะจำลองมาจากองค์แรกทุกกระเปาะนี้

พระเกี้ยวองค์ที่สอง เป็นพระเกี้ยวขนาดเท่าของจริงที่ใช้ประดับพระเศียรของพระราชกุมาร ประดับเพชรพลอยไปทั้งองค์ มีเส้นผ่าศูนย์กลางของตัวพระเกี้ยวประมาณ ๑๐ เซนติเมตร มีความสูงจากฐานพระเกี้ยวถึงยอดประมาณ ๑๕ เซนติเมตร วางบนหมอนไหมสีชมพูบนพานกาไหล่ทอง เคยได้ใช้อัญเชิญนำขบวนอภิศารบตีในพิธีมอบงานระหว่างอภิศารบตีท่านเก่ากับใหม่ ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เนื่องจากมีราคาแพงมาก จึงเก็บไว้ในที่มืดชิด มีน้อยคนที่จะได้เห็น

พระเกี้ยวองค์ที่สาม เป็นพระเกี้ยว

ขนาดเท่าชฎาละครรำ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒๐ เซนติเมตร สูงจากฐานถึงยอดประมาณ ๓๕ เซนติเมตร ทำด้วยกระดาดและหนังสัตว์ประดับขี้รัก กดพิมพ์หินเป็นลายหนูต่ำ ปิดทองคำเปลว ประดับพลอยสีแดง สีเขียว สีขาววางบนหมอนไหมสีชมพูบนพานแว่นฟ้าหรือพาน ๒ ชั้น พระเกี้ยวองค์นี้สมาคมนิสิตเก่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมัยคุณวิชา

เศรษฐบุตร เป็นนายกสมาคม จัดทำขึ้นพลเอกถนอมพิทยะบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัวในงานคืนวันปิยมหาราชรำลึก ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๓ ณ เวทีลีลาศสวนอัมพรหลังเดิมเพื่อพระราชทานแก่นายกลโมสรณิสิตจุฬาฯ สาเหตุก็เพราะสำนักพระราชวังเรียกคืนองค์แรกไป จึงต้องสร้างองค์นี้มาใช้ อัญเชิญงานฟุตบอลประเพณีฯ ในเดือนธันวาคมผู้เขียนทำหน้าที่ไปจ้างครูชิต แก้วดวงใหญ่ ช่างทำหัวโขนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในสมัยนั้น เป็นผู้สร้างในราคา ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อผู้เขียนเป็นรองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมเห็นพระเกี้ยวนี้ชำรุด จึงนำไปซ่อม คุณสุเทพ แก้วดวงใหญ่ ลูกชายครูชิต พยายามซ่อมให้คงสภาพเดิม และผู้เขียนขอให้เปลี่ยนเพชรสีเป็นขาวล้วนให้ดูศักดิ์สิทธิ์ขึ้น คุณสุเทพได้แก้ไขแบบตั้งดั่งรอบเพชรยอดให้ยาวกว่าเดิมเป็นสองชั้น จึงดูมีแบบและมิดชิดส่วนไปเล็กน้อย

พระเกี้ยวองค์ที่สี่ เป็นองค์จำลองขององค์ที่สาม ที่ชำรุดเกินกว่าจะซ่อมได้ พระเกี้ยวองค์นี้แม้จะทำเลียนแบบองค์ที่สาม แต่รูปทรงและฝีมือไม่งามเท่า สร้างโดยคุณสุเทพ แก้วดวงใหญ่ ในราคา ๒๐,๐๐๐ บาท เท่าเดิม พระเกี้ยวองค์นี้สร้างขึ้นสมัย ศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

เป็นอธิการบดี สาเหตุแห่งการสร้างก็เนื่องมาจากผู้เขียนซึ่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมเห็นว่าภายในห้องรับรองที่ชั้น ๒ อาคารจามจุรี ๔ มีการใช้รับแขกต่างประเทศระดับอธิการบดีเป็นประจำ จึงเสนอให้มีพระเกี้ยวสักองค์หนึ่งประดิษฐานเป็นศิริมงคลแก่สถานที่ และแลดูสง่างามเวลาที่มีการลงนามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ต่อมาพระเกี้ยวองค์นี้ไปอยู่ในความดูแลของฝ่ายประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อใช้แทนองค์ที่สามซึ่งชำรุด ผู้เขียนเห็นว่าพระเกี้ยวองค์ที่สามซึ่งเป็นของพระราชทาน แม้จะชำรุดก็น่าจะเก็บรักษาไว้ แต่ไม่ทราบว่ามีคนใดเก็บรักษา

พระเกี้ยวองค์ที่ห้า เป็นองค์จำลองที่มีขนาดกึ่งหนึ่งขององค์ที่สี่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดสร้างขึ้นเพื่อมอบให้แก่ ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณเวลา ในโอกาสที่ท่านหมดวาระอธิการบดีครั้งที่ ๒ ผู้เขียนเป็นผู้ไปสั่งให้คุณสุเทพ แก้วดวงใหญ่ ทำเช่นเคย และได้มีพิธีมอบ ณ ห้องบอลรูม โรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล ที่บัดนี้รื้อลงเป็นศูนย์การค้าสยามพารากอนไปแล้ว ขณะนี้ประดิษฐานอยู่ ณ ห้องรับแขกบ้านของท่าน ณ ซอยเอกมัย นั้นเป็นพระเกี้ยวองค์สุดท้ายที่กล่าวถึง ณ ที่นี้

นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น สโมสรอาจารย์ ก็สร้างพระเกี้ยวองค์เล็กๆ ขนาดสูงประมาณ ๗ เซนติเมตร เพื่อมอบให้อาจารย์และข้าราชการที่เกษียณอายุไว้เป็นที่รำลึก ส่วนร้านสหกรณ์จุฬาฯ และศูนย์หนังสือจุฬาฯ ก็มีพระเกี้ยวทำด้วยแก้วเป่าไฟขนาดต่างๆ จำหน่ายเป็นของที่ระลึก มีความประณีตพอสมควร แต่สัดส่วนยังไม่ถูกต้องควรแก้ไขให้เป็นไปตามแบบแผนจะได้ดูงดงาม

พระเกี้ยวเป็นสัญลักษณ์อันทรงคุณค่าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชาวจุฬาฯ มีไว้บูชาที่บ้าน หรือที่ทำงานจะเป็นมงคลอย่างยิ่ง

